

HISTORIE VELKÁ A MALÁ – VNÍMÁNÍ ČASU

metodický list

Anotace

Aktivita je rozvinutím aktivity Historie velká a malá a zaměřuje se na různá pojetí vnímání času v naší a v dalších kulturách. Dále učí žáky přemýšlet o tom, jak vzniká velká historie, a motivuje je k tomu, aby pátrali, jaký vliv měly velké dějiny na jejich rodinu.

Cílová skupina

Žáci 8. a 9. tříd ZŠ

Vzdělávací cíle

- Žáci přemýšlejí nad tím, jakým způsobem můžeme měřit čas a jak lze plynutí času zobrazit.
- Žáci dokážou svými slovy objasnit, jak se liší vnímání času v moderní západní společnosti a archaické společnosti.

Počet účastníků

Celá třída včetně žáků zapojených do projektu/žáci zapojení do projektu

Kompetence

Schopnost učit se, komunikace v mateřském jazyce, kulturní povědomí a vyjádření, schopnost práce s digitálními technologiemi, historická gramotnost

Časová dotace

30–40 minut

Pomůcky

Papíry, psací potřeby/fixy, tabule a křídly/fixy nebo interaktivní tabule

Postup

V rámci evokace zmiňte, že si v dnešní hodině budete povídat o čase. Můžete se žáků zeptat, co si vybaví, když se řekne „čas“. Jak by ho znázornili? Můžete je nechat minutu pracovat a poté ukázat své výtvary ostatním (dobrovolně). Je dost možné, že někdo z žáků namaluje kruh. Namalujte proto na tabuli velký kruh. Vytiskněte si obrázek indiána, např. tento:

Amazonský indián
Zdroj: Shutterstock

Uvědomění

Ukažte/promítněte žákům obrázek a zeptejte se jich, kdy si myslí, že byl pořízen. Poté je vybídnete, ať čas vzniku obrázku zaznačí do kruhu na tabuli.

Žáci s největší pravděpodobností nebudou zadání rozumět. Napovězte jim tedy tím, že kruh rozdělíte na 4 části a označíte zima-jaro-léto-podzim.

Žáci stále nebudou rozumět (a to zjitrí jejich pozornost). Řekněte, že jste namalovali na tabuli schéma času a že byste chtěli zjistit, zda můžeme na takové schematické znázornění času umístit předmět/fotografii podle doby vzniku.

Následně můžete vést krátkou diskuzi o cyklickém vnímání času a vyzvat žáky, ať zkusí navrhnout jiné schéma plynutí času. S největší pravděpodobností navrhnou časovou osu.

Reflexe

V rámci reflexe se můžete ptát, proč zvolili schéma časové osy.

Možné odpovědi:

čas plyne od nějakého bodu, doba se mění a vyvíjí, potřeba zaznamenat vývoj a změnu (od narození ke smrti, od vzniku vesmíru k dnešku, od Krista po dnešek, od parních vlaků k elektromobilům atd.).

Doporučení

Ve školách někdy automaticky žákům předkládáme hotovou časovou osu jako jediné možné schematické znázornění času. V této aktivitě můžete aktivizovat vyšší patra z Bloomovy taxonomie cílů a přimět žáky, aby sami rozpoznali a analyzovali rozdíly mezi vnímáním času v archaických společnostech a v moderní době.

Žáky může zaujmout, že slova počátek i konec mají stejný etymologický původ www.czechency.org/slovník/ETYMOLOGICKÉ%20HNÍZDO. Zatímco v dnešní době si počátek a konec představíme spíše jako kraje napnutého lana, v dřívějších dobách mohly znamenat jediný bod na kružnici. Proto ten kruh na tabuli.

Více o rozdílech v cyklickém a lineárním vnímání času se můžete dozvědět např. na www.dejepis21.cz/dejepis-a-chronologie nebo na <https://astraea.cz/tag/linearni-cas>.

